

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 25.3.2008

Číslo: Ročník 18 (2008), Číslo 1

Sekce: Naše téma

Název článku: Co je dnes, nemusí být zítra

Autor: Kateřina Hubertová a Stanislava Čejková

Zdroj: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=911>

## Co je dnes, nemusí být zítra

**Kateřina Hubertová a Stanislava  
Čejková**

Začátek roku pro metodika znamená statistiky, statistiky a opět statistiky. Výkazy se musí nejprve urgovat, pak také porovnat s výkazem loňským a následně zjistit a opravit nepřesné údaje a pak vypracovat sumáře a komentáře. A nastává hodina pravdy, kdy musíme počítat s mnoha nevypočitatelnými a proměnlivými faktory, které v každém konkrétním vesnickém společenství nastaly a ovlivnily činnost či nečinnost knihovny. Knihovna, která byla dobrá a na špici, je najednou málem na zrušení, protože činnost je mizivá.

Když se zamyslíme, jak to za posledních 30 let s knihovnami na Hradecku bylo, musíme konstatovat, že když už jsme knihovnu "pohřbili", bylo to definitivní. S klidným svědomím ale můžeme prohlásit, že jsme pro záchranu knihovny dělali všechno, co bylo v našich silách - jednali na úřadě, naváděli občany ke vzpouře, přemlouvali známé, aby knihovnu na chvíli "vzali", slibovali nejen bestsellery, ale téměř modré z nebe... Konečné důvody pro uzavření byly různé. Většinou chyběl knihovník. Ještě horší případ byl, když knihovník sice byl, ale nebyli čtenáři. Knihovny se také zavíraly i kvůli nevyhovujícím prostorům. Vlhké, plesnivé místnosti, často bez topení, se pro provoz knihovny skutečně nehodí. Pro nás znamenala každá uzavřená knihovna prohru, i když jsme leckdy museli s obecním úřadem souhlasit, že "taková" činnost znamená vyhozené peníze.

Na okrese Hradec Králové je 98 obecních úřadů a funguje v něm 90 obecních knihoven (jsou obce, které mají dvě i více knihoven). Ve 21 obcích knihovna není. Jedná se nejen o obce malé do 200 obyvatel, ale i o obce z našeho hlediska větší, do 400 obyvatel (Babice, Mlékosrby, Nedělišťe, Sadová) a dokonce máme i dvě obce do 600 obyvatel bez knihovny (Sloupno, Holohlavy). V naprosté většině těchto obcí knihovny byly. Z víc než 40 bývalých knihoven znovu začala pracovat jediná - Stará Skřeněř.

Jsou a budou obce, kde knihovna nenachází své místo na slunci. Obecní úřad má např. jiné priority (známe příklad, kdy fungující knihovna musela skončit kvůli kadeřnictví, kterému dali na obci přednost) nebo se v místě prostě jen nenajde ten "místní guru". Ne proto, že by v obci nechtěli či nehledali, prostě opravdu tam v danou chvíli není. Kolikrát se to otočí za pár let, někdo se přistěhuje, někdo umře, je po volbách. Žádná knihovna, která dnes je dobrá a na špici, nemůže počítat s tím, že tam bude i za pár let. A nemusí se ani měnit knihovník či vedení obce. Máme knihovnu, kde ještě loni fungoval dětský kroužek, děti se tam scházely, četly si, půjčovaly, hrály hry (ve speciálně k tomu utvořené klubovně přímo v prostorách knihovny). Dnes nic. Děti nějak povyroستly, v obci nemají generačně následovníky, odjíždějí do škol mimo obec a na nějaké aktivity v knihovně už prostě nemají asi ani čas a náladu. Také máme knihovníky, kterým se třeba nějak

pozměnilo rodinné zázemí a z výborného knihovníka je knihovník k ničemu. Má zdravotní problémy, je z něho hlídací prarodič, začal studovat, změnil partnera či zaměstnání... Prostě jeho žebříček hodnot je pro tu chvíli jiný a nikdo s tím nic nezmůže. Život nějak jde a vleče nás i knihovny s sebou. A tak nezbyvá než si prostě uvědomit, že je to houpačka. Dnes jsi na vrcholu, a zítra můžeš být dole, a stejně tak se zdánlivě z ničeho můžeš vyšplhat na pomyslnou špici. Jen se to nesmí předem vzdávat.

Knihovnu rozhodně dělá knihovník. Na něm to stojí a leží. Pokud není vhodný člověk - nemá celkem velký význam se o něco snažit. Ani "vhodný" člověk (knihovník) osvícenec nezmůže mnoho, pokud nenajde společnou řeč s obcí. Vlastně musí svého zřizovatele přesvědčit o tom, že ho potřebuje. Nejúžasnější věc, kterou jsme při "vznikání" knihovny zažili: tajemnice městského úřadu po nepříjemném jednání v jedné knihovně - pobočce - došla k rozhodnutí, že dosti bylo házení perel... a mobilem zavolala do jiné místní části a během přesunu na městský úřad dohodla vznik nové pobočky, její umístění, knihovníka i obsluhu internetu. Knihovna je řádně zaregistrovaná, půjčuje hlavně výměnné soubory, ale už se jí i pohledal nějaký vlastní (a dobrý!) knihovní fond. Na internet se tam dveře netrhnou. Prostě, kde je vůle, tam to jde!

Nejkurióznější věc se nám ale stala jinde. Domníváme se, že nemůžeme jmenovat ani obec ani pana starostu, bohužel ani jeho zaměstnání. Takových prostě není mnoho. Určitě se ale pozná i tak. : Takže jedna nejmenovaná knihovna v nejmenované obci léta vykazovala výsledky velmi nevalné a byla "na zavření". Protože ale obec je z těch "větších", nechtěli jsme a bránili jsme její existenci. Knihovna nutně potřebovala nejen najít nového knihovníka (kterého by práce v knihovně bavila a nebyla mu trestem!), ale i upravit a dovybavit prostory. Celou knihovnu bylo zapotřebí tak nějak zútulnit a zlidštit. Na obecním úřadě kralovala úřednice (později bychom ji bez ironie nazvali naší kamarádkou, v době, o které mluvíme, to byl náš hraniční kámen, přes který nešlo přejít), která nám pana starostu celkem úspěšně tajila a zapírala poměrně dlouhou dobu. Po mnoha rozhovorech "k ničemu" jsme vymysleli akci ve stylu "to by v tom byl čert, abychom dvě ženské k světu neukecaly jednoho chlapa...!!!" A tak jsme patřičně připravené navštívily pana starostu přímo na jeho pracovišti. Čekaly jsme a jednaly se starostou dlouho, mezi stále přicházejícími a odcházejícími zaměstnanci a zákazníky... u hrnku strašného kafe... nuceny celou dobu sledovat monitor za hlavou pana starosty. Spořič monitoru byl nastaven na obrázky z Playboye... nebo nějakého podobného... my to nepoznaly. A zkuste jednat, vysvětlovat, argumentovat, když se na vás lascivně usmívají polonahé slečny různých barev pleti v polohách, které hrozí pobytem na rehabilitačním oddělení nejbližší nemocnice! O úžasnou závěrečnou tečku se postaral pan starosta, když nám na konci rozhovoru oznámil, že ten spořič je hrozný, ale nastavili mu ho "chlapi" (rozuměj zaměstnanci) a neprozradili mu, jak ho lze změnit. Následně pan starosta ještě několikrát ztratil materiály k registraci knihovny, ale my jsme zatím stihly objevit v oné obecní úřednici přívětivou ženskou, která "to" dokázala. Dnes je knihovna kompletně zrekonstruovaná, má novou podlahu, elektriku, je vymalovaná, s PC, má novou knihovnici a funguje. A nám už zbyla jen tahle historika k vyprávění.

Po příkladech z praxe malé zevšeobecnění na závěr.

Co nelze zařídit odjinud, musí se vždy udělat v místě samém:

Je nutné nalézt člověka "hybatele", který má zájem o "bytí" knihovny v obci, který je vybaven argumenty a dokáže pro své plány získat obecní úřad i budoucí čtenáře či jen návštěvníky knihovny. Dále je zapotřebí nalézt a upravit vhodný prostor včetně zajištění tepla a světla. Nezapomínat na možnost odborné pomoci, kterou poskytují pověřené knihovny v rámci regionálních funkcí. Tato profesionální pomoc zajistí obci nejen důležité informace potřebné pro činnost knihovny, ale zejména se týká stávajícího knižního fondu

a jeho zpracování, zaškolení knihovníka (včetně základní obsluhy PC a seznámení s knihovnickými programy a weby knihoven) a pravidelného dodávání nových knih z výměnných souborů.

Co lze kromě výše uvedené profesionální pomoci dodávat do obce tzv. "z venku":

Vizi, jak má současná knihovna vypadat v kontextu místní reality. Jedná se zejména o komunitní projekty. Knihovna obci nemusí být jen půjčovnou, ale zároveň i místem setkávání. I když je v obci knihovna "v útlumu", nepřestávat s informacemi. Díky elektronické poště nás to stojí pouze čas.

Náš vzkaz obcím:

- jsme šíleně vlezlé, neodbytné a vytrvalé... nezbavíte se nás snadno;
- jde to a půjde to lépe, když si necháte poradit;
- my rozhodně nechceme škodit.

Hledáme přijatelné řešení pro všechny.

© 2000-2004 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové · [pujcovna@svkhk.cz](mailto:pujcovna@svkhk.cz)  
· [knihovna@svkhk.cz](mailto:knihovna@svkhk.cz) · [studovna@svkhk.cz](mailto:studovna@svkhk.cz) · <http://www.svkhk.cz>